

2023-09-14
A2023/01237

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsmiljöverket
Box 9082
171 09 Solna

Uppdrag om att fler ska vilja engagera sig som skyddsombud

Regeringens beslut

Regeringen ger Arbetsmiljöverket i uppdrag att lämna förslag på åtgärder, tillvägagångssätt, initiativ eller liknande som kan leda till att fler arbetstagare vill engagera sig i rollen som skyddsombud.

Myndigheten ska som grund för sina förslag, så långt som möjligt, redovisa det nuvarande antalet skyddsombud i Sverige och utvecklingen över tid. Redovisningen ska innehålla en jämförelse mellan branscher som verket bedömer vara relevanta, med en uppdelning för kvinnor och män. Myndigheten ska därutöver särskilt analysera vilka faktorer som kan avhålla personer från att bli skyddsombud.

Inom ramen för uppdraget ska Arbetsmiljöverket föra dialog med arbetsmarknadens parter och andra samhällsaktörer som myndigheten bedömer relevanta.

I uppdraget ingår inte att lämna förslag på författningsändringar.

Arbetsmiljöverket ska senast den 30 april 2024 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

I 6 kap. arbetsmiljölagen (1977:1160) finns bestämmelser om samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare m.m. Enligt 6 kap. 2 § arbetsmiljölagen ska ett eller flera skyddsombud utses bland arbetstagarna på arbetsställen där minst fem arbetstagare regelbundet sysselsätts. Skyddsombud utses i princip alltid av den lokala arbetstagarorganisation som är eller brukar vara bunden av kollektivavtal i förhållande till arbetsgivaren. Finns det inte någon sådan organisation, utses skyddsombud av arbetstagarna. Av 6 § första stycket arbetsmiljöförordningen (1977:1166) följer att skyddsombud som regel utses för tre år.

I regeringens arbetsmiljöstrategi för 2021–2025 framhålls bl.a. att det är avgörande med en fungerande samverkan, både mellan arbetsmiljömyndigheterna och arbetsmarknadens parter samt lokalt på arbetsplatserna, för att arbetsmiljöarbetet på den svenska arbetsmarknaden ska fungera tillfredställande. Det betonas att kunskap och attityder är avgörande för att förebygga ohälsa då det är otillräckligt att endast några få experter har goda arbetsmiljökunskaper när arbetsmiljöarbetet ska integreras i arbetsplatsernas dagliga verksamhet. Det poängteras även att skyddsombuden spelar en central roll i arbetsmiljöarbetet och att allt fler arbetstagare arbetar på arbetsplatser som saknar skyddsombud (skr. 2020/21:9).

Skyddsombuden har en viktig roll i att skapa säkra och trygga arbetsplatser och företräder alla arbetstagare på arbetsplatsen, oavsett om skyddsombuden respektive arbetstagarna har en facklig tillhörighet eller inte.

Under 2022 inträffade 40 arbetsrelaterade olyckor med dödlig utgång. Antalet arbetsolyckor har ökat under senare år. Arbetsgivarnas samverkan med skyddsombuden är viktig för att minska risken för dödsolyckor och andra allvarliga olyckor.

Arbetsmiljöverket har, med utökade resurser, kunnat anställa fler arbetsmiljöinspektörer och öka antalet inspektioner. Även det förebyggande arbetet behöver stärkas. Det systematiska arbetsmiljöarbetet lägger grunden för ett förebyggande arbete och för att det ska fungera väl krävs god samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Att fler engagerar sig som skyddsombud är ett viktigt led i en välfungerande samverkan mellan arbetstagare och arbetsgivare på arbetsplatserna och för att identifiera risker i arbetsmiljön på ett tidigt stadium. Regeringen ser det därför som oroväckande att allt fler arbetstagare arbetar på arbetsplatser som saknar skyddsombud. Det behöver tas fram beskrivningar om nuläget och utvecklingen över tid gällande antalet skyddsombud samt information om branschvisa skillnader respektive om jämställdhetsaspekter.

Regeringen anser att åtgärder behöver vidtas för att fler arbetstagare än i dag ska vilja engagera sig som skyddsombud, oavsett om skyddsombuden respektive arbetstagarna har en facklig tillhörighet eller inte.

På regeringens vägnar

Paulina Brandberg

Lars Modig

Kopia till

Arbetsmarknadsdepartementet, A/A och A/JÄM

Finansdepartementet, Fi/BA, Fi/ESA

Arbetsgivarverket

LO

TCO

Saco

Svenskt Näringsliv

Sveriges Kommuner och Regioner